

AUGUST
STRINDBERG

*Romantický sakristián
na Rånö*

HOST

AUGUST
STRINDBERG

*Romantický sakristián
na Rånö*

BRNO 2014

Translation © PhDr. Otakar Franczyk, 2006
Czech edition © Host – vydavatelství, s. r. o., 2006, 2014
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-265-8 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-267-2 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-344-0 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7491-345-7 (Formát MobiPocket)

*Romantický sakristián
na Rånö*

První kapitola

Nad Västra Storgatan, což je Západní Velká ulice, v Trose jednoho večera v padesátých letech devatenáctého století stál srpnový měsíc, když opožděné selské vozy se s rachotem kordcally z vrat kramářova dvora, kde měly stanoviště. Uvnitř v krámě obsluhoval první příručí se vši hbitostí zdejší pomocnice v domácnosti, jež se snažily na poslední chvíli si vzpomenout, co budou zítra potřebovat. A tam nahoře, v půdní komůrce této jednopodlažní dřevěnice uvnitř dvora, seděl nejmladší příručí u otevřeného okna s rukou pod bradou za pozorování měsíce, svítícího na střechu přímo naproti a ukazujícího kouřové nástavce komínů v různých fantastických útvarech, měnících vzhled vždy podle toho, jak vlašný mořský vítr okolo nich kroužil. Hned nabyl veliký plechový nástavec tvar čarodějnice s černou sklápěcí čapkou, hned čněla z krytky hadí hlava větrné korouhvičky, cenila zuby a vyplazovala bodcovitý jazyk, hned se zakomíhal plechový střešní kohout s okrouhlým diskem a profiloval se jako bezpečnostní ventil na parním stroji; a pak tancovaly čarodějky s draky okolo čtyřhranného komína, z něhož se valil kouř jako z velikonoční hranice. Nadšený mladý příručí brzy odvrátil svou pokornou tvář od temných obrazů na hřebenu střechy a pozoroval plný měsíční kotouč se světlou mapou světa na světlém podkladě a cítil se klidnějším, když jej viděl coby vlídnou velikou tvář, jak se s širokým dobráckým úsměvem dívá na něho, který má to tiché městečko na šeru, jak se tu říká malým ostrůvkům podél pobřeží, opustit zrovna

tak jako i ty všední poměry v bezvýznamném krámě, aby odcestoval do Stockholmu, kde se měl na Hudební akademii a v Semináři vzdělávat na varhaníka a učitele.

Poté nechal hlavu klesnout, pozvedl loket od okenního parapetu a obrátil se do komůrky, jejíž prosté zařízení sestávalo ze tří postelí, sekretáře a zrcadla na holení, na němž nyní stála lojová svíce s velikým sklopeným knotem a čadila. V jedné z postelí se válel napěchovaný cestovní vak z matné tkaniny s rozevřeným chřtánem jako veliká ropucha a dusil se tuctem vlněných punčoch a svazkem not, jež probleskovaly mezi okutými čelistmi.

Mladý muž setrval chvíli v melancholickém pozorování své vyprázdněné zásuvky sekretáře, jejíž dno pokrývalo několik čísel novin *Svenska Tidningen*, když tu se z dorozumivací rourky u dveří ozval hlas s otázkou:

— Jsi tam, Lundstedte?

— Ano, patrono! odvětil mladík, načež rourka reagovala:

— Už jsem volný!

Patron seděl na své otáčivé židli dole v krámské komoře a listoval v cestovní smlouvě. Příručí po vstupu pokorně vyčkával, co mu pán asi sdělí.

— Posad' se, Lundstedte! navázal patron.

Bojácný mladík se neodvážil ihned si sednout, zčásti proto, že to odporovalo zvyklostem, a zčásti i proto, že se obával možného přepočítávání některých mu neznámých účetnických nedopatření. Ale patronova klidná kulatá tvář a její dobromyslné pohledy mu v tomto okamžiku připomněly dnešní měsíc, takže se osmělil, zatímco patron se opět chopil slova:

— Lundstedt byl dobrým služebníkem a svůj deník vedl řádně. Bude-li takto pokračovat nadále, povede se mu v životě dobře, a proto mu přeji úspěch, když odchází do Stockholmu, kde pokušení je větší nežli zde na venkově. Chtěl bych mu nyní vyplatit mzdu — je toho třiatřicet říšských

dolarů a šestnáct šilinků banko — k čemuž dávám z vlastní ruky deset obligačních dolarů* navíc, protože Lundstedt v obchodě prokázal poctivost a píli. Tak tedy všechno dobré a šťastnou cestu!

Lundstedt převzal s pohnutím ty veliké krásné zelené bankovky a stiskl patronovi ruku chtěje říct něco, co nemohl ze sebe vypáčit, zatímco obchodník ho šetrně vystrkoval ze dveří.

— V pořádku, v pořádku! Jdi už a rozluč se s paní a s kamarády; myslím, že Svärdsbron spěchá domů.

Lundstedt opustil místnost a stoupal po malém schodišti nahoru, kde zaklepal na dveře bytu. Paní jej přijala s lojovicí v ruce.

— Panenko skákává, je to Lundstedt... Sedím a loupám cibuli na nakládání — a panebože, myslím, že mám ještě v očích slzy. Tak tedy Lundstedt teď pocestuje od nás pryč, odebere se do Stockholmu, tam bude mít spoustu věcí, o nichž se našinci ani nesnilo. Opatruj ho tam Bůh a ať se nejprve okolo sebe dobře porozhlédne, než se do něčeho pustí. Bůh provázej Lundstedta a ať se mu v novém domově líbí!

Žena si osušila oči cípem zástěry a vystrčila ruku na rozloučenou, načež Lundstedt šel pozpátku po schodech dolů, louče se a pohybuje rty, nejsa schopen vyslovit pár souvislých slov.

Dole v krámě stál Svärdsbron s již rozžvýkaným doutníkem v jednom z koutků úst a s koleny opřenými o pult, vrhaje těkavé pohledy na misku váhy, zatímco příručí vážil kávu. Jeho kymácející se hlava sledovala pohyby misek nahoru a dolů, až se mu nakonec zatočila hlava. Levou rukou tápal po opoře, které by se mohl přidržet. Zahnutým ukazováčkem sahal po dolů visícím motouzu, k němuž se chtěl

* **Deset obligačních dolarů** — obligační dolar měl pouze dvoutřetinovou hodnotu.

sklonit, ale poněvadž cívka na stropě se odvinula, klesl Svärdsbron na kolena a jeho unavená hlava s cigárem dopadla na pult.

— K čertu, a to chce jít strejda v sobotu večer k přijímání! vyhrkl příručí, jenž viděl tu šedou postavu klesnout, avšak ihned se opět zvednout a posléze vrhat zavilé pohledy nahoru ke špule s motouzem.

— Už se používají špagáty i v kořenářství? bručel sedlák zbavuje se motouzu, který se mu omotal okolo kšiltu čepice.

— Safra, se ví, dělá se to! Strejda přece ví, že okolo pultu se motají opilci.

Sedlák mžoural očima a dlouhou chvíli přemýšlel o odpovědi, a jelikož ji nebyl schopen sestavit, rozhodl se vynutit si vysvětlení:

— To se má týkat mne?

— Tak nějak to vypadá, odpověděl pohotový příručí a přisunul sáček s kávou sedlákovi, jenž potřeboval chvíli na to, aby přešel z dřívějšího uvažování do nového, jenže nestihl to, než příručí navázal znovu:

— Dělá to čtyřiadvacet šilinků banko, přesně akorát; peníze na pult! A sem se škatulkou, strejda teď dostane trošičku hrubšího šňupce.

Bylo to moc ostré a na Svärdsbrona toho bylo příliš, takže se stále zabýval pouze sáčkem s kávou, a poté co opilec vypadl ze hry, vzal zboží do ruky a zkoumal jeho váhu.

— Čtyřiadvacet šilinků banko, cvakej, cvakej, chlápku, tady se nedává na dluh! A potom tu škatuli! Anebo chceš to mít hned v čumáku?

Teď, když došla řeč na peníze, vstrčil sedlák, poté co pozvedl pravou stranu kabátu, do kapsy kalhot pěst.

— Čtyřiadvacet starých říšských šilinků to dělá!

— Ne, banko přece. Káva podražila!

— No ale když jsem byl malý, tak nestála více než plechový groš.

— Jo, to bejvávalo, ale už není, pokud ovšem mohu věřit, co ta tvoje stará povídá!

— Moje stará! K čertu, co vlastně ona povídá?

— Ona povídá, že máš kávu zaplatit hned, jinak peníze prochlastáš!

— Copak já chla... chlastám?

— Vůbec ne! Nikdy jsem tě nasávat neviděl. Ale teď pospíchej a ukaž, až přijde Lundstedt, že jsi střízlivý, jinak od něho určitě nedostaneš ani hlteček. Blacken se tě už nemůže dočkat.

— Lundstedt! Co mám s Lundstedtem do činění? Prrr, prrr, stůj, ty ssspratku!

— Copak nevíš, že Lundstedt dneska pojede s tebou do Svärdsbro, aby večer odcestoval do Stockholmu?

— Do Stockholmu, prrr, prrr... A co je ti po tom, ty ohavo!

Blacken škrabe netrpělivostí kopytem po dláždění a starostova služka přechází klopýtavě opratě, které sedlák přivázal ke dveřním hákům.

— No dobrý večer, Linuško! Jakkak se daří o tomto čtvrtéční večeru za měsíčního svitu?

— Vůbec se nedaří — dej pryč ruku — nebo no... A co vy, Kindgrene, jakpak se vám vede?

— Jakž takž pomaloučku! Ale co může být libo v tak pozdní denní době?

— Libo může být špetka kardamomu!

— Takže, zítra mají přijít hosté... Ted' vysyp prachy, Svärdsbrone, a nepostávej tu a nedávej na odiv své ušlechtilé city, když koukáš po dívce.

Svärdsbron má obě ruce v kapsách kalhot, cigáro pozvednuté nahoru jako stožár kosatky a stojí pohoupávaje se na pokrčených kolenou a objímaje prostě oděnou dívku svýma velikýma upatlanýma očima, přičemž občas vysílá pohledy ke stropu, jako by tam počítal chlebové placky navlečené na štangli.

— Hej ty! — Hej ty! Hm! Prr! Prr! Stůj, ty jeden, necukej sebou! Uf! Uf!

Ve stejném okamžiku vstupuje Lundstedt:

— Strejda ještě není připravený k odjezdu! Než se budeme moct vydat na cestu, bude deset hodin!

— Deset hodin?

— Ano, neboť musím být u lodi v Södertälje v devět hodin ráno!

— Södertälje; to mě podrž!

Lina se hezky začervenala a Lundstedt si jí povšiml:

— Dobrý večer, Lino! Přicházíš právě tak, abych ti řekl sbohem.

— Ty odjíždíš? To snad ne!

Zatímco Lina a Lundstedt vycházejí dveřmi krámu, aby se podívali na svit lunny, vyndává Svärdsbron peněženku a jímá se vyškrabávat z ní mince a pokládat je na pult.

— To máme — takže dvanáct šilinků...

— Nestrkej mi ty děravé bankovky; ty si můžeš schovat pro kostel... čtrnáct a šestnáct; dvacet... dvaatřicet. Přidej ještě čtyři šilinky.

— Je... ještě čtyři ši... šilinky. Ne! Je to moc drahé! — Pověz, malá, no pověz přece, pověz!

Do krámu přichází patron a Svärdsbron se vzpřimuje v kolenou a přikládá chybějící sumu, jako by uviděl svého nadřízeného.

— Tak co, Svärdsbrone, jsi připraven k odjezdu? ptá se kramář.

— Jistě, patrono, z fleku!

A s vypětím všech sil mobilizuje ruce i nohy a odchází k vozu, bere do rukou opratě a bič, vyšoupává se na kolo, aby prohlédl náklad a ujistil se, že Lundstedt je tam.

— Nestůj na kolese, ty omezenče, volá Kindgren z dveří krámu, — jestli herka šklubne, tak se sesypeš.

— Se... sesypu?

Blacken skutečně škube kupředu v návalu touhy po domově a Svärdsbron, nemaje volné ruce, dopadá rozkročmo na obruč kola vozu.

— Ou-ha! Ou-ha! křičí v krajní nouzi.

Lundstedt, který stojí s Linou pod pouliční lucernou, přispěchává a zastavuje koně, který má stále ještě okolo krku uvázaný pytlík s obrokem, pročez se mu nechce dát se do klusu. Svärdsbronský sedlák však raději přední kolo svým levým ramenem zabrzdil.

— Je ještě vůbec možné dostat se dneska do města? ozval se Lundstedt s mírnou netrpělivostí. Nastup, strejdo, ať můžeme odsud!

— No a pozveš mě na skleničku?

Lundstedt slibuje, že ho pozve do nejbližšího hostince, jenže Svärdsbron se nechce jen tak vzdát kreditu a vystríživěn po svém pohmoždění si začíná vzpomínat na slíbený šňupec, pročez vníká do krámu s bičem a opratěmi a ve stejném okamžiku, kdy se patron vzdálil, se v něm probouzí nová naděje, že bude moct kávu usmlouvat. Tato okolnost vede šňůru jeho uvažování zpět k nadávce vyslovené v souvislosti s motouzem, kterou si už nemůže přesně vybavit. V témž okamžiku Blacken opět trhne vpřed směrem k domovu, na což sedlák odpovídá zatáhnutím za opratě, které má u sebe, s tím výsledkem, že kůň stáhne vůz směrem ke skleněným dveřím, jež zazvoní. To všechno se děje za výkřiku kočího *stúj!* Výsledek je však pouze ten, že krámský sluha vybíhá ven a uštěďruje Svärdsbronovi facku, takže cigáro mu zapadá do úst a zalykající se kuřák dopadá na cestu ve stejné pozici jako skokan do vody z věže. Tímto je diskuse považována za ukončenou, a poté co je nakloněný vůz uveden do správné pozice, usazuje se strejda na náklad, opratě předává Lundstedtovi, který tiskne přítomným ruku, a za přání štěstí všech se Blacken dává na pochod.

Lundstedt předal majitele povozu ve Svärdsbro, poté co tlukotem na vrata vyburcoval ustaranou manželku, a aniž vyčkal příležitosti se s ní blíže seznámit, odebral se svižnými kroky do hostince, aby si tam objednal dopravu do Södertälje. Naštěstí se tam zrovna nacházeli koně, proto se brzy usadil v malé káře a vykodrcal se v ní severním směrem za svým kýženým cílem. Měsíc poněkud klesl a jízda vedla černým jehličnatým lesem, těžce šumícím v nočním větru pod třpytivými hvězdami s Velkým vozem nejvýše. Cesta byla přímá jako kuželková dráha, světlo dlouhé jako prostěradlo při bělení, když měsíc dopadal na suchý prach. Tu a tam se v dálce zvedl bílý mrak zviřený protijedoucím spřežením, a když se vynořila hlava koně a stříbrný mrak se blížil, kmitlo se hned nato několik temných zahalených postav, jež při míjení přály dobrý večer způsobem, jako by házely chlapani hlídajícímu bránu minci. Podél cesty stály telegrafní sloupy se zpívajícím lanovím, nekonečné eskadry jednostěžníků se stěžni bez horních nástavných žerdí a ráhen, zakončenými takzvanými oslími hlavami, jak se to dělá kvůli zazimování.

Následovala brána a spící chalupa s jabloněmi, jejichž plody se třpytily zlatem jako pomeranče. Brána zaskřípala, vozík se opět šinul kupředu a mladého cestujícího doprovázelo ve spánku jednotvárné drkotání.

Ten zrovna snil, že sedí na hvězdném Velkém voze a jede vzhůru k vrcholu nebeské bání, kde slyší hrát housle, jež mají struny tak dlouhé jako silnice, ladicí kolíky vysoké jako stožáry a kobylky z porcelánu. Severák byl smyčec nakalafunovaný ledovým jehličím. A housle vydávaly melodie v nových tóninách, se tříčtvrťovými tóny místo s půltóny. A byl tam též jak *eis*, tak *i his*, u nichž se povždy divil, kam se poděly, když Bůh nechal člověka vytvořit klavír. Cesta však byla příkrá a cítil bolest v zádech, když ho to táhlo dozadu;

navíc mu do krčního důlku foukal chlad. Zaslechl psí štěkot a soví houkání, a když se probudil, nevnímal už ten tupý zvuk varhan z jehličnatého lesa, nýbrž to chvění, jako když housle hrají čtyřiašedesátiny ve vysoké poloze. Kára se zastavila v jednom březovém luhu zakončeném porostlou hrubou písčinou, která se nyní svažovala a přecházela do veliké rovinaté končiny s ornými poli. A nyní kára sjížděla razantně z kopce dolů, dolů na rovinu, kde mandele žita stály sešikované v zástupech a kolonách, infanteristé proti batalionům kavalérie, jež od sebe oddělovaly zákopy. Nekonečně a jako bitevní pole rozprostírala se tu obilní oblast, odsud přehlédnutelná jako na dlaní, proříznutá řekou, jejíž oba břehy se zdály být hlídány harcovníky žitných snopů, jako by tvořila zónu dobytou detašovaným oddílem. Tady ležely celé útvary zasažených kulkami; půdu pokrývali mrtví a ranění, kteří tu budou nakládáni na nosítka z tyčí na sušení obilí. Ti vypadali jako kořistníci z třicetileté války s dlouhými chocholy vlajícími ve větru. A stále defillovaly nové oddíly, přicházely posily a dole v nížinách ležela mlha jako dým z děl po denní bitvě.

Pan Lundstedt, jehož snění a hravé rozpoložení mysli je shora naznačeno, se bavil, aby mu ubíhal čas, tím, že si hrál na Napoleona, který na saních prchá z hořící Moskvy, již představoval klesající měsíc za zvonící v dálce. Tu a tam zdravil kývnutím hlavy a chmurným pohledem své udatné oddíly, které se zdály být na pochodu v zástupech po obou stranách silnice, přičemž mu nikdo nestačil odpovědět dříve, dokud kára neprojela.

Veliká armáda defillovala v nekonečných zástupech a pan Lundstedt věřil, že by mohl v této roční době jet třeba až do Norrlandu, aniž by uzřel její konec. Na východě už začalo svítat a znaven hraním si na vojáky s mandeli žita vnořil se pan Lundstedt do ranní dřímoty, z níž se záhy probral s třesavkou a se sluncem svítícím mu přímo do očí, přičemž

mu nad hlavou pěl skřivan. Nyní bylo pole pokryto koňmi a vozy, jež sem vesničané vyvedli a vyvezli, aby posbírali padlé a raněné, kteří byli odváženi do blízkých i vzdálených velikých červeně natřených polních lazaretů.

Ale dole, u nyní viditelného mořského zálivu, který se zdál, jako by postrádal břehy a jako by splavoval olše a vrby, stál bílý zámek s bíle a červeně proužkovanými markýzami nad okny. Tam bydlel hrabě anebo komoří či excelence, představoval si pan Lundstedt, a tam uvnitř se určitě nacházely obrazy malované olejovými barvami a mramorové sochy, portréty Lennarta Torstenssona* a druhé manželky Karla Devátého. Za okny balkonu dozajista stálo křídlo, na němž hrával van Boom,** a také harfa, kterou hraběnka zdělila po své babičce, jež byla dvorní dámou u Gustava Třetího; v křídle budovy zřejmě spaly slečny jako boží andělé pod sešívanou přikrývkou z růžového sametu a brzy by měly pít v posteli kávu a pojídat šafránový chléb. Ach Bože, jak dobrý jsi byl, když jsi některým lidem dopřál, aby byli šťastní! Po chvíli se před kouzelný zámek postavil hájek bříz. Po dlouhou, předlouhou dobu bylo vidět pouze listí a kůru bříz, až rozlehlá modrá vodní hladina probleskla a kočí ukázal násadou biče na kostelní věž a řekl, že jsou v Södertälje.

* * *

Po několika hodinách stál pan Lundstedt na přední palubě růžového parníku *Hermoder*, poté co minuli Kungshatt a Stora Essingen, a pod kopcem Marienberg se ponejprv objevil Stockholm. Ráno bylo tíživě parné, slunce svítilo na západní mrak, načež oblaka, jedno po druhém, stoupala po

* **Lennart Torstensson** — vojevůdce švédského krále Gustava II. Adolfa během třicetileté války.

** **Jan van Boom** — slavný holandský pianista a učitel hry na piano, který působil ve Švédsku v letech 1826–1872.

nebi vzhůru, zastavila se a zhoufovala jako dělová hnízda na dobytých výšinách. A když už byla celá baterie pohromadě, došlo k palbě. Prolétla klikatě jiskra nad kostelní věží a nad hřebeny střech, a než by napočítal do pěti, ozvalo se zadunění, vzduch zavzlykal, vlny zasyčely a parník se zatřásl. Nové mračné útvary se vzedmuly, tlačily se kupředu, a hladké rozverné dělové salvy duněly jedna za druhou. Nato praskaly černé mráčky, a když parník plul po větru ke Skinnarviksbergenu, stálo veliké město místy ozářeno slunečními paprsky a místy zastíněno bouřkovými mraky. V jednom ze světelných kruhů se nacházelo riddarholmské přístaviště se svými parníky všech duhových barev, zelené v odstínu moře s rumělkovými ponornými pásmy, s třpytící se vyleštěnou mosazí, s bílým železem, s černými komíny a s červeno-hnědými parními píšťalami, starý *Gripen* a *Kommandant*, dlouhý úzký *Aros* s přídí a kormidlem na obou koncích, *Princ Gustaf* a *Upland*, a nejdále u Plavecké školy malý *Tessin*. A nad stěžni, komíny a vlnkovými stožáry se zvedaly zelené kupole dvou stoletých lip, pod něž se uchýlili do stínu členové nosičského cechu. A za tím se zračila opotřebovaná fasáda budovy gymnázia a nejvýš nade vším všechny železné věže riddarhomského kostela. Když *Hermoder* vypálil pod jižním útesem signály ze svých kanonků a plul k přístavišti nechat se uvázat, cítil se pan Lundstedt sklíčeně, a když odevzdával u východu jízdenku a vycházel se svým batohem na souš, bylo mu k zalknutí, tak jako začátečníkovi v plaveckém kurzu, když ponejprv ucítí vůni vody. Domy byly tak veliké a lidí bylo tak mnoho. Dlouhé káry se kodrcaly po kostrbatém dláždění, až z toho přecházela hlava kolem; psi štěkali, slepice, právě vypuštěné z klecí, kvokaly, prasata v mřížovitých vozech chrochtala a nahoru na kopec spěchaly za dohledu policistů všechny povozy se zemědělskými produkty a navíc za popohánění, neboť se schylovalo k uzavření přístavu.

Pan Lundstedt následoval proud lidí, nevěda, kam spěje, a doraziv na náměstí, spatřil ohromnou tribunu černě oděnou a se stříbrnými korunami. Portál riddarholmského kostela hlídaly dva útvary trabantů s vysokými čepicemi z medvědí kůže. Lidská masa houstla a na mostě vznikla tlačence, neboť oddíl gardy v přilbách s bodci a s bílými křížovými bandalíry táhl kupředu s tlumenými bubny a smutečními flóry. Koně se vzpínali, psi byli ušlapáváni, trhovkyně křičely, a tu začaly znít zvony v jedné věži, ve dvou, a nakonec zněly všude, kde to jen bylo možné, neboť dnes měl pohřeb král.*

Na náměstí Riddarhustorget zjistil pan Lundstedt, kudy se má dát na cestu veslicemi do Kláry, kde měl vyhledat své ubytování u jednoho kamaráda z Trosy. Po dlouhém čekání se konečně ocitl u Červených krámků. Měl se dostat na Norra Kyrkogatan, což je Severní kostelní ulice. Podle postavení kostela určil, kde je východní strana, neboť tam stál oltář. Řídil se znakem na stavbě, prošel hřbitovem, obešel věž a spatřil ta vrata, která musela vést na sever. A tam se nacházela ulice svažující se z kopce dolů, v dálce uzavřená množstvím zelených stromů, jež čněly nad laťkovým plotem.

S lehčím srdcem šel dále, aby vyhledal číslo třiačtyřicet. Muselo to být po levé ruce, neboť to bylo liché číslo. Když dospěl k místu, musel projít dunivými vraty, aby se dostal do dvora. Tam hledal nějaký provázek od zvonku či něco jiného, čím by mohl učinit zadost své netrpělivosti dostat se pod střechu. Avšak viděl pouze několikery malé dveře za schůdkem. Klepal na ně, na jedny, na druhé, aniž se mu dostalo odpovědi. Vstoupil do jedné předsíně, klepal na troje dveře, z nichž jedny byly provrtány jako káď na ryby či síto. Ty musely vést do spižírny. Vyšel po schodech nahoru a bouchal tak, až ozvěna zněla celým schodištěm, leč nikdo neotevíral. Vystoupil ještě půl dalšího schodiště a narazil na

* **Dnes měl pohřeb král** — jedná se o krále Oskara I., zemřelého v roce 1859.

dveře půdy. Zřejmě byli všichni obyvatelé mimo domov, na pohřebních obřadech.

Poněkud sklíčen, avšak ne příliš, sešel pan Lundstedt opět dolů do dvora a rozhlížel se, kam by si mohl sednout. Ale uprostřed dvora byla zahrada se zeleným plotem, stíněná požární zdí s kotevními železy kovanými do tvaru písmen „X“ a „I“, a uvnitř sadu se nacházel letohrádek se střechou jako přílba s bodcem. Na stráži se tam tyčily dvě hrušně muškatešky, mezi jejichž řídnoucími listy se ještě zračilo několik zbylých visících plodů v barvách zapadajícího slunce. Na nudlovitých ploškách rostly jiriny a na záhoncích pórek a celer. Bohužel branky byly uzamčeny visacími zámky, takže pan Lundstedt musel zůstat mimo parčík na hrbolatém neopracovaném kamení, které mu nemohlo nabídnout pohodlí. Aby zabil čas, chodil kolem dokola a slídl skrz okna dolního podlaží, což ovšem šlo stěží, neboť závistivé žaluzie zakrývaly výhled. Konečně došel k jednomu okennímu celku, jehož jedna část byla pootevřena a zabezpečena hákem, takže se mohl bez potíží podívat do místnosti. Tam vládl útulný nepořádek. Na jednom koberci, který měl víc děr než tkaniny, bylo vidět vybledlou gondolu s pánem a dámou z rytířských dob a dále pod postelí palác. Mohlo jít o Benátky, poněvadž pod palácem se táhly kanály a stavení bylo zelené a červené, jenže pár holínek a nočník bránily jakémukoli pohledu na most, jenž mohl být Mostem vzdechů. Kulatý stůl stál rozkročmo na třech nohách nad gondoliéry, jako by tančil tříkrokový valčík podle loutny rytíře. Na stole ležely šle, noční čepička, kytara a tam vedle stála prázdná láhev od punče a u ní šest sklenic. Přes houpací židli ležel pár šedých kalhot a na okenním širokém prkně se nacházel kalamář s husím brkem a kniha s bílým papírem okolo desek, na němž stálo jméno. Pan Lundstedt, jehož zvědavost se probudila, tam vstrčil dva prsty a posunul knihu tak, že mohl přečíst jméno. A jeho radost byla nepopsatelná, když tam

četl jméno svého starého spolužáka „Frans Oscar Lindbom“, psané velikými tištěnými anglosaskými písmeny, jakými se tiskl titul novin *Dagbladet*.

Bez zaváhání pozvedl hák a vloudil se se spacím vakem do světnice, zul si holínky, uvelebil se pohodlně na roztahovací pohovce, na níž brzy upadl do hlubokého posilujícího spánku po probdělé a prodrkotané noci.